Parsifal

V pustých lesoch Bretonska, kde vláda stromov a bylín, vtáctva a lesnej zveri prebýva v ich šere, hmly sa zrána prevaľujú nad riekami a jazerami a stúpajúci slnečný svit prežaruje hustým vetvovím, vykresľujúc peniažteky svetla na lesnom podraste travín. V odľahlej samote vychováva kráľovná matka svojho milovaného syna Parsifala. Vyrastá ako prostý hlupáčik. Jeho detstvo bez otca odráža rastlinný a zvierací prírodný život, detsky naivný. Les mu ponúka iba obmedzené horizonty na pohľad, aj na zážitky. Pozná len matku a les. Oboje mu zabezpečuje ochranu, výživu, počiatočný detský prírodný stav.

Prvé začínajúce uvedomovanie prostredníctvom chcenia prežije Parsifal, keď napriek matkinej snahe o izoláciu, stretne v lese skupinu rytierov a zachce takú zbroj ako nosia oni, ktorí ju dostali od kráľa Artuša. Rytier tu predstavuje obraz vyššieho človeka. Venuje sa rytierskym umeniam a pestuje rytierske cnosti ako odvaha, ušľachtilosť marsických kvalít, vernosť, čestnosť, venušanská dvorná láska a súcitenie s utláčanými, biednymi a chorými.

Kráľ Artuš je zobrazením celostnosti vládnuceho princípu. Jeho guľatý stôl a dvanásť rytierov predstavuje obraz dvanástich bódhisatvov s Kristom uprostred.

Parsifal medzi prvými stretáva červeného rytiera, ktorý je obrazom nevytríbeného človeka prvej marsickej polovice Zemského vývoja, akým vtedy bol aj Parsifal. Parsifal ho v boji impulzívne zabil. Toto neuvážené násilie a neschopnosť potlačiť alebo premeniť nižšiu prirodzenosť mu neprinesie patričnú zrelosť. Parsifal vlastní teraz zbroj od červeného rytiera, do ktorej musí ešte len dorásť.

Aby dostal potrebnú výchovu, navštívi učiteľa rytierskeho umenia a rytierskych cností, ktorý ho zasvätí do všetkého na jeho stupni. Dostáva sa mu mnohých šikovností aj ponaučení. Okrem iných, aby sa stále neodvolával na matku, a aby sa radšej moc nevypytoval, pretože sily myslenia ešte nemal rozvité. Učiteľ ho pasuje za rytiera:

Mečom ho pozdvihol do najvyššieho stavu,
ktorý Boh stvoril a ustanovil,
prostý každej nečestnosti.

Parsifal putoval za mnohými dobrodružstvami, získaval skúsenosti, osvedčoval rytierske umenie a cnosti v životných príbehoch. Keď si spomenul na matku a zatúžil ju opäť vidieť, vydal sa na cestu.

Došiel znenazdajky tam, kde cesta ďalej nevedie, kde sa priestor mení na čas. Putoval na koni k jazeru obklopenému lesom, pri ktorom zbadal rybára, v klobúku s pestrím pávím perím, a ktorý mu ukázal cestu ku blízkemu hradu.

Hrad so svojimi pevnými múrmi budil dojem obranného štítu. Jeho obyvatelia sa nemuseli obávať žiadneho útoku. Za múrmi sa k oblohe týčilo množstvo mohutných veží a obrovských palácov. Parsifal vytrvalo klusal ku hradu.

Padací most sa pred ním spustil, hradná brána stála otvorená. V prostrednej palote sedel a očakával ho už rybár v úlohe trpiaceho hradného pána, ktorý Parsifala vľúdne prijal. Jeho život bol prostý všetkej veselosti a neustále chradol.

Miesto toho, aby Parsifal našiel ríšu matiek, po ktorej túžil, dorazil na hrad, ktorý je veľmi ťažké nájsť. Dá sa však označiť skôr za ríšu otcov, ktorú dosiaľ nepoznal. Mužským prvkom sa tu nemyslí telesný otec, ale mužský duch v zmysle vyššieho vedomia.

Pán hradu, sivovlasý, v drahocennom odeve a v sobolej čiapke, pokynie Parsifalovi, aby usadol k nemu. Statní rytieri sedeli okolo v kruhu. Po krátkom rozhovore vojde panoš s mečom s násadou vyrezanou z drahocenného rubínu a podá ho pánovi so slovami: „Pane, prekrásna zlatovlasá slečna, vaša neter, vám posiela tento dar."

Vraj ho môže venovať komu chce a dúfa, že príjemca to dokáže oceniť. Na čepeli je napísané, že je z dobrej ocele a nezlomí sa, jedine v nebezpečí, ktoré pozná iba ten, kto meč ukoval. Existujú len tri také meče a kováč, ktorý ho ukul zomrel, takže nebude môcť zhotoviť nový. Pán hradu daruje meč Parsifalovi s tým, že je určený pre neho. Mladý rytier tak dostáva veľmi výnimočnú drahocennú zbraň, ktorá je určená práve jemu. Je to symbol poznávacej a rozlišujúcej činnosti duše. Meč patril doteraz zranenému pánovi hradu. Tento dar mal Parsifala pomknúť k jedinej otázke o svojom vľúdnom hostiteľovi, ktorý s nehojacim sa zranením strácal sily. Stačilo sa spýtať:

„Pane, čo vám chýba?"
Trpiacemu by potom nadišla pomoc.

Sál, kde sedia, osvetľujú veľké sviece, aké vídať na oltároch. Okolo obrovského krbu stojaceho uprostred miestnosti, kde oheň z drahého dreva aloe planie medzi štyrmi stĺpmi, a ktoré obzvlášť príjemne vonia, môže zaujať miesto dobrých päťsto rytierov. Pokým sa hradný pán rozpráva s Parsifalom, z priľahlej komnaty vystúpi panoš. Nesie bielu kopiju a prejde s ňou medzi ohňom a mužmi, sediacimi na lôžku. Z bieleho železa tvoriaceho hrot na bielej násade skanie kvapka červenej krvi, ktorá steká po násade až na ruku panoša. Tak ako ostatní prítomní, vidí to aj Parsifal. Nemo a s úžasom prihliada k dianiu. Nerozumie mu, nie je zatiaľ dostatočne vyzretý na to, aby videné pochopil. Chýbajú mu k tomu sily myslenia a zmysel pre porozumenie. V takejto situácii sa nevie správne správať, pretože ešte potrebuje prejsť vývojom, aby si chýbajúce schopnosti nadobudol. Pamätajúc napomenutia svojho učiteľa, že sa má vyvarovať prílišných otázok, nedovolí si k tomu niečo povedať. Neopýta sa na nič, iba mlčky prihliada.

Teraz vstúpia dve dalšie pážatá. Kvetinové vence krášlia ich svetlé kaderie. Ich šaty majú červenohnedú farbu a cez boky sú nariasené. Nesú mnohoramenné zlaté svietniky s horiacimi sviecami. Medzi nimi ide pôvabná a krásne ozdobená dáma, odetá v arabskom hodvábe. Je to Parsifalova teta, neter pána hradu. Je stelesnením duše, vnútorných duševných daností, ktoré majú charakter ženský, pretože Parsifal tu má za úlohu vnímať, čo si vyžaduje ženský vnímajúci, prijímajúci postoj, zatiaľ čo zachytenie a pochopenie videného umožňuje mužský duch, ktorý je u neho zatiaľ ešte neintegrovaný. Dáma nesie v rukách ideál rajskej dokonalosti, začiatok a koniec všetkého ľudského snaženia, grál, z ktorého vyžaruje tak jasné svetlo, že vedľa neho svetlo sviec potemnieva. Dámu doprevádza dvadsaťštyri dievčin v odevoch rôznych farieb, nesúcich svietniky a iné vzácne predmety a sklenené nádoby, v ktorých horí balzam. Nasleduje iná dievčina, ktorá nesie strieborný tanier. Grál je z čistého zlata a bohato zdobený drahými kameňmi. Je nesený na zelenom hodvábe. Slávnostná procesia vznešene prechádza okolo lôžka z jednej komnaty do inej, rovnako ako prvý panoš. Ani teraz sa Parsifal neodvažuje niečo povedať. Potom hradný pán pokynie doniesť vodu v alabastrových nádobách na omytie rúk a hodvábny ručník na utretie a dáva prichystať stôl k jedlu.

Pred lôžko je na dve podpery z ebenového dreva postavená široká brúsená kameninová doska, ktorá za bieleho dňa prepúšťa slnečné svetlo a do zelena odetými dievčinami je pokrytá belostným obrusom. Podobne je prichystané množstvo stolov, pri ktorých sa jedla zúčastní štyristo rytierov.

Do sály vstúpili dve kňažné, nesúce dva ostré, umelecky spracované nože z lesknúceho sa striebra, ktorými by sa dala rezať aj oceľ, ako symboly duševnej činnosti analyzujúceho myslenia a posudzovania, používanej v správnej miere. Položli ich pred pána hradu na stôl.

Zbrojnoši pozvihli pri gráli chlieb ako prejav úcty a položli ho na biele plátno.

Prvým jedlom je laň s korenistou omáčkou, k tomu sa do pohárov rozlieva vyberané víno. V priebehu jedla okolo nich opäť a opäť putuje grál. Parsifal ho pri každom jednom chode vidí celkom nezakryte, ako ho nesú okolo. Avšak nech je jeho údiv sebeväčší, predsa nenájde odvahu spýtať sa, čo to všetko znamená. Rozhodne sa však, že sa nasledujúceho rána opýta niektorého zo slúžiacich.

Bohatú krmu, predkladanú na drahocenných tanieroch so striebornym príborom, dostane každý podľa svojho priania. Všetci sú hosťami grálu. Po jedle sa hradný pán so svojim hosťom ešte chvíľu baví, podáva sa ovocie ako ďatle, figy, granátové jablká a iné, ktoré majú veľkú liečivú moc. Jedlá sú ochucované muškátovým orieškom a klinčekami, ktoré sa žuvajú celé pre posilnenie srdca, pečene a na pomoc pri duševnej slabosti. Nasledovali odvary a všeliaké nápoje, aké sa pijú pred spaním, ktoré pozostávali z práškového korenia zmiešaného so sirupom, medom a vonnou živicou.

Keď je po skončenom jedle všetko odpratané a procesia dievčin s grálom sa opäť vydá do vedľajšej komnaty, zahliadne Parsifal otvorenými dverami neobyčajne krásneho starého muža s vlasmi bielymi ako závoj hmly. Úctyhodnejšieho človeka Parsifal ešte nevidel. Je to starý kráľ, ktorému nesú hostiu, spočívajúcu v grále. Parsifal to všetko spatrí, a napriek tomu nevenuje pozornosť otázkam, ktoré sa v ňom ozývajú, pamätajúc na varovania svojho učiteľa, na ktoré dbá. Pozerá sa na dianie ako vo vytržení a rád by sa na všetko spýtal, avšak nechcel vzbudzovať pozornsť chovaním, podľa jeho učiteľa nevhodným. A tak sa opäť neopýtal a nedozvedel sa, o koho ide.

Potom hradný pán popraje dobrú noc a nechá sa služobníkmi odniesť. Parsifal sa odoberie na prekrásne a pohodlné lôžko, ktoré pre neho v sále prichystali. Mladí panoši ho obstúpia a odstroja. Šyri dievčiny mu ešte prinesú morušové víno a červené korenené víno sladené sirupom a na bielej šatke rajsky krásne ovocie. Keď sa aj ony rozlúčia, Parsifal zaspí a spí až do rána. Nespí však dobre, lebo ho obťažujú nepoložené otázky v podobe zlých snov. Keď ráno precitne, nájde vedľa seba pripravenú svoju zbroj a zbrane, ale nie je tu nikto, kto by mu pomohol do zbroje sa odieť, takže to musí urobiť sám. Dvere zo sály sú všetky uzavreté s

výnimkou tých, ktorými vošiel. Klope, volá, ale nikto neodpovedá. Na dvore ho čaká jeho kôň už osedlaný, brána je otvorená, padací most spustený a Parsifal vyrazí, aby ľudoprázdny hrad opustil. Most sa začne dvíhať, ešte kým po ňom ide. Popoženie teda koňa, ktorý len tak tak stihne doskočiť. Parsifal sa otočí a volá na toho, kto most zdvihol, aby sa mu ukázal, že sa ho chce na niečo spýtať. Ale nikto mu neodpovedá. Neostáva mu nič iné, iba sa vydať svojou cestou. Uvedomí si, ako pochybil, že nekládol otázky včas. Odchádzajúc od hradu grálu prenasledovali ho pocity, akoby za ním niekto kričal:

„Nestojíš za to, aby ťa zem nosila!
Tiahni odtiaľto, ty obmedzenec!
Keby si tak otvoril zobák a spýtal sa hradného pána!
Slávu a česť si prehral!"

Veď predsa svoje dielo, ktoré spočíva v oslobodení božieho ducha v hmote, môže dokončiť iba pod vedením bytostného Ja, vnútorného Krista. Skutočnosť, že Kristus je obrazom bytostného Ja, si neuvedomoval. Parsifal je postavený do historickej súvislosti s Kristom a je povolaný k dielu, ktoré posúva proces uvedomovania kus ďalej vo vývoji. Tým, že dostal za úlohu položiť otázku týkajúcu sa nádoby grálu, ktorá obsahuje krv Krista, je postavený pred úlohu vypátrať, v akej forme naďalej žije to Kristovo duševne živé a čo to znamená. Parsifal tak zosobňuje typ človeka - kresťana.

V Parsifalovi je stelesnený sprvu prirodzený človek, ktorý je postavený pred problém protikladov dobra a zla, a vzťahu ženského a mužského aspektu vlastnej bytosti, a tým pred úlohu vlastného väčšieho uvedomenia. Tomuto procesu slúži človek ako nádoba, lebo iba keď sa protiklady objavia integrované v jednom človeku, môžu sa zjednotiť. Indivíduum sa tak stáva prijímajúcim podložím premien.

V nasledujúcich príbehoch Parsifal stráca vieru, vloženú matkou, aby sám našiel po novom samostaný vzťah ku svojmu poslaniu. Pomáha mu mnoho osôb, ktoré postretá na životnej púti. Rozhodujúcim obratom je stretnuie s kresťanským pustovníkom, ako zosobnením zvnútornenia, ktorý ho učí cvičeniam odriekania a vnútornej obete. Tu prežíva Parsifal prechod od prírodne magickej cesty k vnútorne duchovnej. Pustovník ho poučí o obsahu grálu a Parsifal nadobudne nádej, aj keď ešte nie je schopný položiť rozhodujúcu otázku. Predjíma tak modernú spirituálnu cestu individuácie človeka.

V dôsledku svojej nezrelosti a neschopnosti myslenia Parsifal nepoložil osudnú otázku, kto bol

grálom obsluhovaný a komu bol grál prinesený. Taktiež uzdravenie rybárskeho kráľa, pána hradu grálu, záviselo iba na Parsifalovej otázke, týkajúcej sa grálu a jeho určenia.

O joge < cvičenia duše < Vnímanie s rozšíreným vedomím < Kladenie otázok < späť